

حکمت سیاسی متعالیه

ابوالحسن حسنی

شناسنامه پژوهشی اثر

عنوان طرح نامه: حکمت سیاسی متعالیه

پژوهشگر: حکمت اسلامی، گروه علمی: فلسفه

محقق: ابوالحسن حسنی

ناظر علمی: عبدالحسین خسروپناه

ارزیابان علمی: آقایان شریف لکزایی، عبدالحسین خسروپناه

موضوع اصلی: تبیین و تحلیل حکمت سیاسی

موضوع فرعی: حکمت متعالیه زمینه لازم برای تأسیس یک نظام اندیشه سیاسی را دارد.

مدت انجام تحقیق: ۵ سال

حکمت سیاسی متعالیه

ابوالحسن حسینی

ناشر: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

طراح جلد: سید ایمان توری نجفی

چاپ: اول، ۱۳۹۰

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۸-۱۱۶-۳

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت واژه پرداز اندیشه

سرشناسه: حسینی، ابوالحسن، ۱۳۲۸-

عنوان و نام پدیدآور: حکمت سیاسی متعالیه / ابوالحسن حسینی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ص. ۳۳۲، بهاد: ۵۰۰۰۰ ریال شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۰۸-۱۱۶-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۳۹۹]-۳۰۷؛ همچنین به صورت زیرنویس.

یادداشت: نمایه.

موضوع: صدرالدین شیرازی، محمدبن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ ق - الحکمة المتعالیه فی الاسفار الاربعه -- نقد و تفسیر.

موضوع: حکمت متعالیه

موضوع: فلسفه اسلامی -- نقد و تفسیر

موضوع: علوم سیاسی -- فلسفه

شماره افزوده: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

رده بندی کنگره: BBR139- A85/1088

رده بندی دیویی: ۱/۱۸۹

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۹۷۱۶۰

تهران: تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن: ۸۸۵-۵۴۰۲ - ۸۸۵-۳۳۴۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست

پیشگفتار	۱۱
بخش اول: درآمد سخن	۱۵
بخش دوم: کلیات	۲۳
فصل اول: چیستی حکمت متعالیه	۲۵
فصل دوم: رابطه حکمت نظری و عملی متعالیه	۳۵
فصل سوم: چیستی حکمت سیاسی متعالیه	۳۷
فصل چهارم: اهداف و ضرورت‌های تحقیق	۴۳
فصل پنجم: مسائل حکمت سیاسی متعالیه	۴۵
بخش سوم: روش‌شناسی حکمت سیاسی متعالیه	۴۹
فصل اول: ویژگی‌های عمومی روش حکمت متعالیه بر اساس تحلیل فرایند اندیشه	۵۱
فصل دوم: تحلیل مفهوم اندیشه در سیاست	۵۵
فصل سوم: سنخ اندیشه در سیاست متعالیه	۵۹
فصل چهارم: منابع معرفتی حکمت متعالیه (با تأکید بر جایگاه وحی در حکمت متعالیه)	۶۳
فصل پنجم: نظریه اعتباریات	۷۵
موضوع نظریه اعتباریات	۷۵
مجاز	۷۷

قدرت.....	۲۰۹
مفهوم‌شناسی قدرت.....	۲۰۹
مقومات اعتبار قدرت سیاسی.....	۲۱۱
تحلیل حکمی قدرت سیاسی (براساس مبدأ و منشأ اعتبار).....	۲۱۶
تمرکز قدرت و توزیع قدرت.....	۲۲۲
ارزش‌شناسی قدرت در حکمت سیاسی متعالیه.....	۲۲۷
تعریف سیاست بر محور قدرت.....	۲۲۹
تدبیر.....	۲۳۱
مقومات تدبیر سیاسی.....	۲۳۱
تمرکز و توزیع مبادی تدبیر سیاسی متعالیه.....	۲۳۳
موضوع تدبیر سیاسی متعالیه.....	۲۳۷
تعریف سیاست بر محور تدبیر.....	۲۳۸
حکومت.....	۲۴۱
تعریف حکومت.....	۲۴۱
منشأ اعتبار حکومت.....	۲۴۳
مبدأ اعتبار حکومت.....	۲۴۵
رابطه مفهوم حکومت با ولایت و حاکمیت.....	۲۴۹
ارزش‌سنجی حکومت.....	۲۵۲
مشروعیت حکومت.....	۲۵۳
مسئله مشروعیت.....	۲۵۳
مقومات اعتبار مشروعیت.....	۲۵۶
سه وجه مسئله مشروعیت در حکمت سیاسی متعالیه.....	۲۵۹
مشروعیت حکومت از جهت فاعلی (فاعل اعتبار مشروعیت).....	۲۵۹
مشروعیت حکومت از جهت موضوع (فرد حاکم).....	۲۶۱
مشروعیت حکومت از جهت غایت اعتبار مشروعیت.....	۲۶۶
فصل دوم: ارزش‌های اساسی در جامعه سیاسی.....	۲۶۹
عدالت.....	۲۶۹
مفهوم عدالت.....	۲۶۹

۲۷۴.....	مقومات اعتبار عدالت اجتماعی.....
۲۷۸.....	ارزش‌شناسی عدالت.....
۲۸۰.....	جایگاه عدالت در حیات سیاسی.....
۲۸۱.....	امنیت.....
۲۸۱.....	مفهوم امنیت.....
۲۸۳.....	ارزش‌شناسی امنیت.....
۲۸۵.....	پیش‌های اساسی امنیت.....
۲۸۹.....	آزادی.....
۲۸۹.....	مفهوم آزادی.....
۲۹۲.....	مقومات اعتبار آزادی.....
۲۹۸.....	ارزش‌شناسی آزادی.....
۲۹۹.....	کتابنامه.....
۳۰۹.....	فهرست آیات.....
۳۱۳.....	فهرست روایات.....
۳۱۵.....	نمایه اعلام.....
۳۱۹.....	نمایه موضوعی.....

دین پژوهی، نظام‌های اسلامی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی و پژوهشکده دانشنامه‌نگاری دینی، در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد.

پژوهشکده حکمت اسلامی، که مشتمل بر سه گروه علمی با عنوان‌های «معرفت‌شناسی»، «فلسفه» و «عرفان» است، در راستای تحقق اهداف زیر فعالیت می‌کند:

۱. بازپژوهی و بازپیرایی حکمت، کلام و معارف اسلامی؛
۲. تبیین و ساماندهی مناسب مباحث زیرساختی اندیشه دینی؛
۳. ایجاد بستر مناسب برای تعمق، پویایی و بالندگی اندیشه دینی؛
۴. پاسخ به شبهات القایی در قلمرو عقاید و کلام اسلامی؛
۵. نقد مکاتب و دیدگاه‌های معارض در حوزه زیرساخت‌های اندیشه دینی.

در راستای تحقق اهداف یادشده، هر یک از گروه‌ها، پس از تهیه عنوان‌های مطالعاتی اساسی و اولویت‌گذاری و تهیه پیش‌طرح و تصویب آن در شورای علمی گروه، آن را به اعضای هیئت علمی خود یا محققان عرصه دین‌پژوهی، واگذار کرده و با نظارت بر روند اجرای تحقیق و تأیید نهایی، آن را برای دسترسی عموم دانش‌پژوهان حوزه دین‌پژوهی، به چاپ و نشر می‌رسانند.

از سویی، فلسفه (به‌طور عام) و حکمت متعالیه (به‌طور خاص) متهم به بیگانگی از حیات بشری و پرداختن به مسائل ذهنی‌اند و رفع این اتهام ضروری است. از سوی دیگر، اندیشه سیاسی اسلامی، نیازمند مبدئی عقلی است. حکمت متعالیه به‌عنوان فلسفه‌ای مدعی سازگاری با اسلام باید بتواند این مبدأ عقلی را عرضه کند.

رساله حاضر به تبیین و تحلیل حکمت سیاسی متعالیه می‌پردازد. روش و فرضیه این تحقیق به این صورت است که در ابتدا به چیستی منطق تأسیس حکمت سیاسی متعالیه و مبانی و اصول حکمت سیاسی متعالیه می‌پردازد و در ادامه، درباره نحوه تحلیل مفاهیم پایه فلسفه سیاسی، مانند اندیشه در سیاست، جامعه سیاسی، انسان سیاسی و عمل سیاسی و همچنین مفاهیم پایه سیاسی از

قبیل عزت، تدبیر، قدرت، دولت، حکومت و ارزش‌های پایه سیاسی، مانند مشروعیت، عدالت، امنیت و آزادی گفت‌وگو می‌کند و در ضمن، نحوه پابندی اندیشه سیاسی حکمت متعالیه نسبت به دین را بررسی می‌کند.

پژوهش حاضر براساس فرایند پژوهشی پژوهشگاه و در راستای اهداف پژوهشکده و به قلم محقق گرامی جناب آقای ابوالحسن حسنی در گروه فلسفه تألیف و به زیور طبع آراسته شد.

این تحقیق پس از ارزیابی از سوی استادان محترم، حجت‌الاسلام دکتر عبدالحسین خسروپناه و دکتر شریف لک‌زایی و اصلاحات نهایی از سوی مؤلف محترم، در بهار ۱۳۸۹ در شورای علمی گروه فلسفه به تصویب رسید. در پایان، از همه اعضای شورای علمی گروه فلسفه و ارزیابان و به‌ویژه مؤلف گرامی که با سعه صدر در تولید و بالندگی اثر تلاش کردند، و سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی که عهده‌دار آماده‌سازی، چاپ و توزیع این اثر است، قدردانی کرده و از استادان و صاحب‌نظران درخواست می‌شود تا با ارسال نظرها و پیشنهادهای سازنده خویش، ما را یاری کنند. از خداوند منان توفیق روزافزون محقق گرامی را خواهیم.

گروه فلسفه

پژوهشکده حکمت اسلامی